

Dobro zavarovani

Socialna varnost v Avstriji

wirtschafmuseum

2013

Informacijski letak avstrijskega družbenega in gospodarskega muzeja po naročilu glavnega združenja avstrijskih institucij za socialno zavarovanje.

www.sozialversicherung.at

Avstrijsko zdravstveno zavarovanje strankam prijazno in odgovorno ponuja varstvo pred tveganji bolezni, starosti in delovne nesreče. Pomembno vpliva na socialni mir, blaginjo in demokratično strukturo v Avstriji. Je zagotovilo socialne varnosti v Avstriji. Z vidika kakovosti življenja in zdravstvenega sistema Avstrija v mednarodni primerjavi zavzema eno vodilnih mest.

Zdravstveno zavarovanje prevzema predvsem stroške medicinskih uslug, ne glede na višino vplačanih prispevkov. Po končanem poklicnem življenju pokojninsko zavarovanje v veliki meri zagotavlja življenjski standard. Nezgodno zavarovanje preprečuje delovne nesreče in poklicne bolezni ter obravnava posledice. Storitve se financirajo iz prispevkov zavarovancev in delodajalcev in pri pokojninah deloma iz davčnih sredstev.

Za nas je zelo pomembna zdravstvena preventiva in posluš za zdrav način življenja. Cilj je podpiranje zdravstveno osveščenega ravnanja z lastnim telesom na delu in v prostem času. Med pomembne vidike spadata izboljšanje delovnih pogojev za preprečevanje nesreč, poklicnih bolezni in predčasne izstopitve iz pridobitniškega življenja ter rehabilitacija.

Brošura vam ponuja zgoščen pregled o sistemu, osnovnih načelih in organizaciji.

dr. Hans Jörg Schelling
Predsednik združenja
Osrednje združenje avstrijskih nosilcev socialnega zavarovanja

imetnik medija in izdajatelj:

Avstrijski družbeni in gospodarski muzej, Vogelsangasse 36, 1050 Wien, telefon ++43 1 545 25 51, faks ++43 1 545 25 51-55,
e-pošta: wirtschaftsmuseum@oegwm.ac.at, internetna stran: <http://www.wirtschaftsmuseum.at>
Izdelano po naročilu Glavnega združenja avstrijskih institucij za socialno zavarovanje, Kundmanngasse 21, 1030 Wien, telefon ++43 1 711 32-1120, faks ++43 1 71132-3785, e-pošta: presse@hvb.sozvers.at,
internetna stran: <http://www.sozialversicherung.at>

Posodobljena izdaja 2013

Socialna mreža

! Socialna država zagotavlja varnost posameznika. Državna mreža zagotavlja medicinsko oskrbo, rehabilitacijo, varnost v obdobju starosti in v primeru stisk.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

zdravstveno zavarovanje
nezgodno zavarovanje
pokojninsko zavarovanje

soc. zavarovanje v ožjem smislu

soc. zavarovanje v širšem smislu

zavarovanje za primer brezposelnosti

→ **obvezno** zavarovanje

→ **podpora** pri izpolnitvi pogojev za zahtevek

→ financiranje večinoma iz **prispevkov**

SOCIALNA OSKRBA

otroški dodatek, nadomestilo za nego, starševsko nadomestilo ...
podpora za člane oboroženih sil, podpora za vojne žrtve, skrb za žrtve ...

→ **družinska podpora** in državno nadomestilo za določene osebe

→ **podpora** pri izpolnjevanju določenih zakonskih predpisov

→ financiranje iz splošnih **davkov**

SOCIALNA POMOČ/MINIMALNO ZAVAROVANJE

pomoč invalidnim
domovi za stare in onemogle
denarna pomoč ...

→ **okviru socialne**

→ **zagotavljanje** eksistenčnega minimuma v primeru revščine oz. stiske

→ **financiranje** iz splošnih davkov

Socialno zavarovanje je pomemben steber povezanosti moderne družbe. Korenine organiziranosti deloma segajo v srednji vek.

GLAVNO ZDRUŽENJE AVSTRIJSKIH ZAVODOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

pokojninsko zavarovanje

zdravstveno zavarovanje

nezgodno zavarovanje

Zavod za pokojninsko
zavarovanje

9 področnih
zdravstvenih
skladov

6 obratnih
zdravstvenih
skladov

splošni zavod za
nezgodno zavarovanje

institucija socialnega zavarovanja za obrt in industrijo

zavod socialnega zavarovanja za kmetovalce

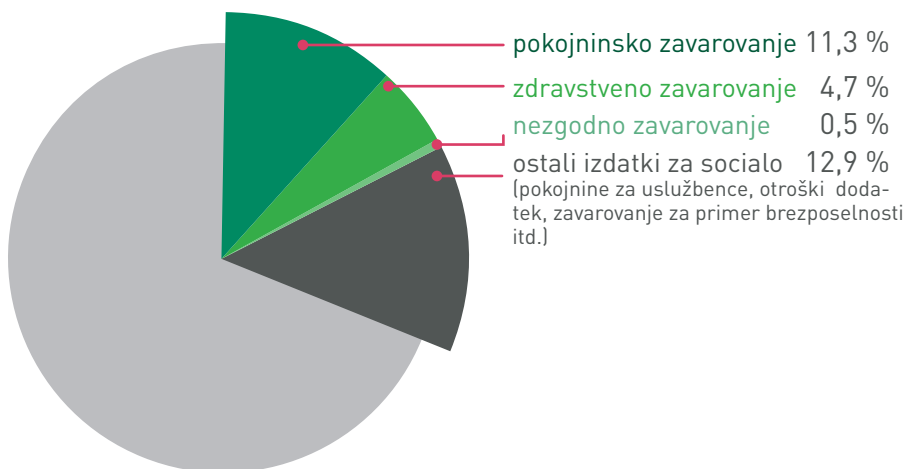
zavod za zavarovanje zaposlenih pri železnica in v rudarstvu

zavod za zavarovanje
avstrijskih notarjev

zavod za zavarovanje javnih uslužbencev

RAZMERJE IZDATKOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE GLEDE NA BRUTO DOMAČI PROIZVOD 2011

socialnih izdatkov: 88,3 milijarde EUR = 29,4% bruto domačega proizvoda

Samouprava v Avstriji

Samouprava pomeni, da država prepusti določene administrativne naloge skupinam oseb, ki jih te naloge direktno zadevajo.

V AVSTRIJI OBSTAJAJO RAZLIČNE OBLIKE:

Poklicna samouprava
v zakonskih interesnih
zastopstvih

npr. delavska, gos-
podarska, kmetijs-
ka, zdravniška in
lekarniška zbornica

Teritorialna
samouprava v
občinah

Samouprava
socialnega
zavarovanja

SAMOUPRAVA V SOCIALNEM ZAVAROVANJU POVZROČI :

- **neodvisnost** od državne uprave
- **sodelovanje** s pomembnimi družbenimi silami
- **demokratsko** in upravljanje, ki je blizu zavarovancem
- **nebirokratsko** in cenovno ugodno organizacijo
- **krepitev** solidarnostne zavesti
- **razbremenitev** in decentralizacijo državne uprave

Avstrijsko socialno zavarovanje je že od svojih začetkov v drugi polovici 19. stoletja organizirano po principu samouprave: zastopniki zavarovancev in delodajalcev vodijo posle socialnega zavarovanja. Država ima pravico do nadzora.

Solidarnost

! Solidarnost je dejanje zavedne sočlovečnosti, ki temelji na dejstvu, da smo ljudje odvisni drug od drugega.

SOLIDARNOST MED PRIJATELJI

- neformalno
- osebno
- enostavna struktura
- čustveno poudarjeno
- celostno

SOLIDARNOST MED TUJCI

- institucionalizirano
- družbeno
- kompleksna struktura
- z nevtralnimi čustvi
- specializirano

OSNOVA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA JE SOLIDARNOST:

- **s prispevki** se izenači razlika med tistimi z višjimi prihodki in tistimi z manjšimi prihodki
- **prispevki** zagotavljajo izenačitev med tistimi, ki so potrebni zaščite in tistimi, ki so manj potrebni zaščite
- **mного** družinskih članov je zaradi socialne izenačitve brezplačno vključenih v zaščito socialnega zavarovanja
- v **pokojninskem** zavarovanju poteka prenos sredstev med zaposlenimi in upokojenimi = generacijska pogodba
- **delodajalci in delojemalci** prispevajo svoj delež pri financiranju

Obvezno zavarovanje

! Za avstrijsko socialno zavarovanje je tipična značilnost obvezno zavarovanje, ki vključuje praktično vse zaposlene osebe.

ZAPOSILITEV vodi k
OBVEZNEMU ZAVAROVANJU,
ki zagotavlja ZAVAROVALNO VARSTVO.

OBVEZNO ZAVAROVANJE POMENI:

- **zavarovalno razmerje** nastane na osnovi zakona
- **zavarovalno varstvo** se prične takoj ob začetku zavarovanja (obveznost sprejema tudi pri težki predhodni bolezni, ...) brez čakanja
- **visoko število zavarovancev** zagotavlja največjo možno razpršitev tveganja
- **brezplačno zavarovanje** določenih bližnjih družinskih članov
- **višina prispevka** ni odvisna od individualnega tveganja
- **velikost skupnosti zavarovancev** krepi pogajalski položaj socialnega zavarovanja proti pogajalskim partnerjem (zdravniki, lekarnari, ...).

ZAVAROVALNA OBVEZNOST POMENI:

- **vsak zavarovanec** mora sam poskrbeti za svoje zavarovanje
- **obstaja izbor tveganja** med ogroženimi in manj ogroženimi osebami (brez obveznosti sprejema v zavarovanje)
- **višje** ali dodatne premije za ženske, otroke in kronične bolnike
- **višje stroške administracije**

Brez izbora tveganja

! Medicinske usluge so na voljo vsem zavarovanim osebam ne glede na njihovo individualno tveganje.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

ne sme zavrniati zavarovalnega razmerja, ki temelji **na zakonu**.

Socialno zavarovanje **ne sme** zaradi **visokega tveganja** zavrniati **nikogar** (oboleli za AIDS-om, težki invalidi, ...).

PRIVATNE ZAVAROVALNICE

smejo zavrniati **visoka tveganja** (pri poklicno pogojenem visokem nezgodnem tveganju, zaradi starosti, zaradi predhodne bolezni, ...).

Privatne zavarovalnice pod določenimi pogoji redno **zavračajo usluge**, npr. zaradi zamud pri plačevanju premij.

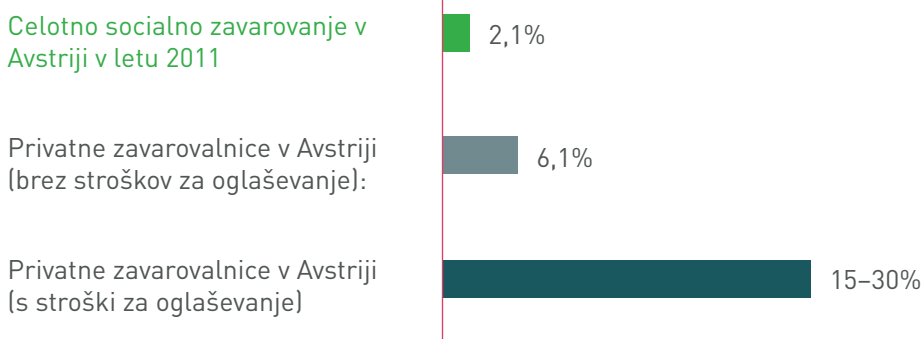

! Socialno zavarovanje niti pri odstotku prispevka niti pri uslugah ne razlikuje med tistimi, ki zaslužijo veliko in tistimi, ki zaslužijo malo, med mladimi in starimi, moškimi ali ženskami, kroničnimi bolniki ali popolnoma zdravimi. Privatne zavarovalnice imajo praviloma dodatna zavarovanja za določene usluge (npr. posebni razred v bolnišnici, dodatna pokojnina ...)

Neprofitna usmeritev

Socialno zavarovanje je z zakonom obvezano k smotni in varčni uporabi prispevkov in sledi v prvi vrsti socialnim in ne tržno gospodarskim ciljem.

ADMINISTRATIVNI STROŠKI KOT ODSOTOK CELOTNEGA STROŠKA:

Socialno zavarovanje zagotavlja visoko kvalitetne usluge za vse zavarovance. Od 100 EUR prispevkov jih 97,9 EUR ponovno uporabimo za usluge za zavarovance.

POSEBNI POSTOPEK PRI PRISPEVKIH

Financiranje zakonskih pokojnin poteka po takšnem postopku, da se **izplačane pokojnine v večini financirajo iz vplačanih prispevkov zaposlenih**. K temu je potrebno prišteti še splošne davčne prispevke iz državnih sredstev.

- **nobenega** investicijskega ali inflacijskega tveganja
- **hitro** in ekonomično zbiranje prispevkov
- **krepitev** solidarnostne zavesti
- **nizki** administrativni stroški

POSTOPEK KAPITALSKEGA KRITJA

Postopek kapitalskega kritja pomeni, **da si vsak sam privarčuje za pokojnino**. To možnost je potrebno gledati predvsem kot dopolnitev državnega pokojninskega sistema. Na ta način je v starosti možno izravnati izgubo prihodkov.

- **vsak** si sam varčuje za svojo pokojnino
- **investicijsko** in inflacijsko tveganje
- **višina** premij in uslug je različna
- **višji** administrativni stroški

Socialno zavarovanje v Avstriji ponuja s svojimi tremi vejami zdravstvenega, nezgodnega in pokojninskega zavarovanja obsežno zaščito. Skoraj celotno avstrijsko prebivalstvo je zajeto v vsaj eni izmed vej avstrijskega socialnega zavarovanja.

TRI PANOGE AVSTRIJSKEGA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA:

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE
v primeru bolezni in materinstva
za približno 8,4 milijonov oseb

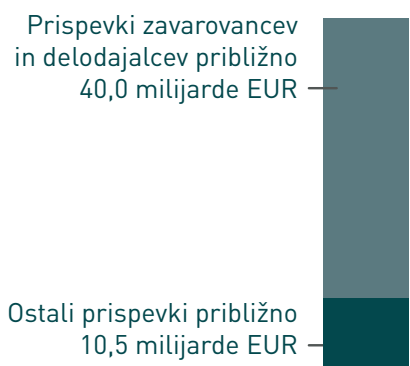
NEZGODNO ZAVAROVANJE
v primeru delovnih nesreč in poklicnih bolezni
za približno 6,1 milijona oseb

POKOJNINSKO ZAVAROVANJE
omogoča skrb na stara leta in družinsko pokojnino in pri invalidnosti
za približno 5,8 milijona oseb

PRIHODKI socialnega zavarovanja 2011

ODHODKI socialnega zavarovanja 2011

Drugi prispevki so npr.:

državni prispevki, v glavnem za brezplačna zavarovalna obdobja v pokojninskem zavarovanju (približno 6,6 milijarde EUR)

nadomestilo stroškov varstvenega dodatka v pokojninskem zavarovanju (približno 1,0 milijarde EUR).

soudeležba pri stroških zavarovancev (približno 0,1 milijarde EUR)

povračilo stroškov pri materinstvu (približno 0,3 milijarde EUR).

Zavarovanje v starosti

Približno 3,6 milijona zaposlenih je pokojninsko zavarovanih. Mesečno je izplačanih približno 2,2 milijona pokojnin. Socialno pokojninsko zavarovanje je daleč najpomembnejše starostno zavarovanje v Avstriji. Omogoča namreč obsežno starostno zavarovanje življenjskega standarda v starosti.

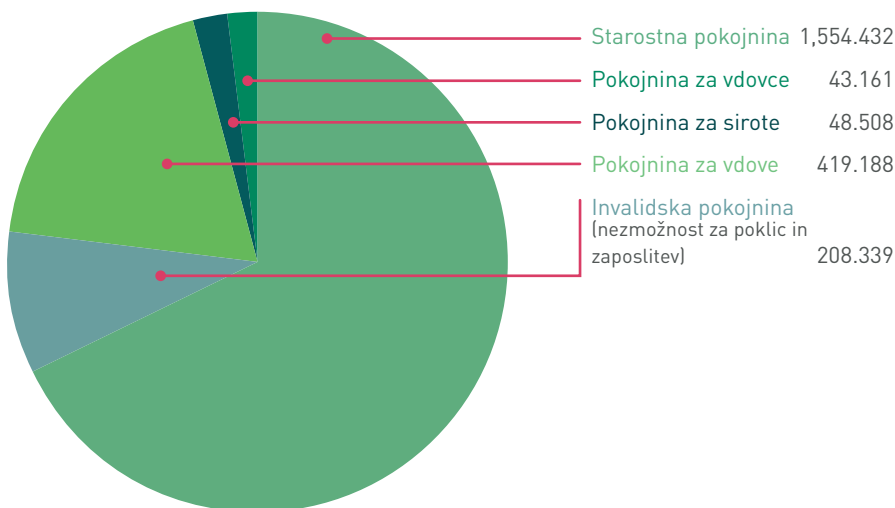
UGODNOSTI IZ SOCIALNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA:

- **starostna** pokojnina
- **predčasna** starostna pokojnina pri dolgem zavarovalnem obdobju (s prehodno ureditvijo)
- **pokojnina** zaradi zmanjšane zmožnosti za delo (nezmožnost zaposlitve)
- **pokojnina** za težaške delavce
- **družinska** pokojnina
- **rehabilitacijski** ukrepi
- **zdravstveno** varstvo

Pravica do pokojnine je odvisna od trajanja zavarovanja, od osnove za izračun in pri starostnih pokojninah od starosti.

STANJE POKOJNINE GLEDE NA VRSTO POKOJNINE

(Za vse pokojnine stanje december 2012: 2,273.628)

Dolgoročno financiranje

Naraščajoča povprečna življenjska doba in nizko število rojstev spreminjata starostno strukturo prebivalstva. S tem povezane izzive, s katerimi se srečuje pokojninski sistem, je mogoče obvladati, če se pravočasno izvede reforme za prilagoditev na spremenjene strukture.

SPREMEMBE RAZMERJA izobrazba-delo-pokojnina

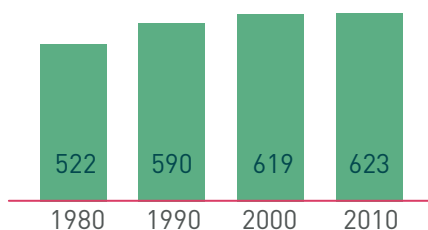

% upokožencev od celotnega prebivalstva

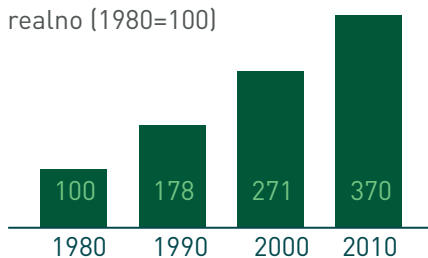
RAZVOJ POKOJNINSKE OBRE- MENILNE KVOTE

(število pokojnin na
1.000 zaposlenih)

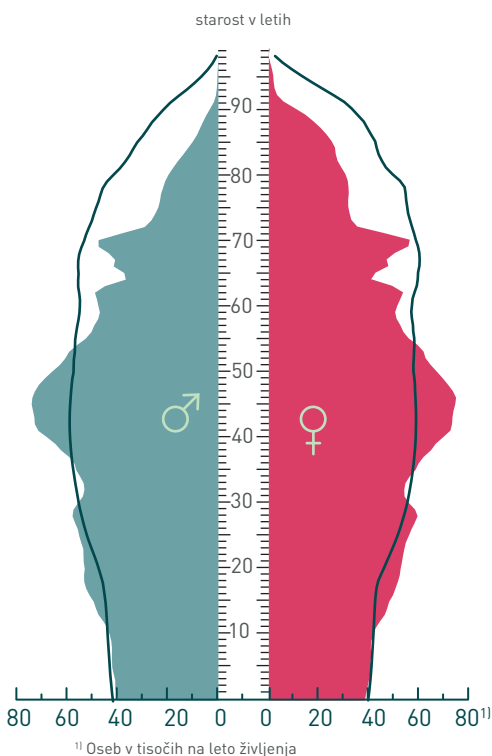

RAZVOJ BRUTO DOMAČEGA PROIZVODA

realno (1980=100)

PIRAMIDA PREBIVALSTVA 2010 IN PROGNOZA ZA 2060

Zavarovanje v primeru delovne nesreče

! Za leto 2011 znaša število nezgodno zavarovanih oseb v povprečju 6,1 milijona ljudi. Nezgodnozavarovanje se v višini 95,7% financira s prispevkidelodajalcev in v višini 4,3% z siceršnjimiprihodki (država in fondi za izravnavo družinskih bremen).

STORITVE SOCIALNEGA NEZGODNEGA ZAVAROVANJA:

- **preprečevanje** nesreč pri delu in poklicnih boleznih
- **delovno** medicinska oskrba
- **zdravljenje** posledic nesreč
- **rehabilitacija**
- **odškodnine** po nesrečah pri delu in poklicnih boleznih npr. invalidska pokojnina po nesreči pri delu, izplačilo svojcu umrlega, nadomestilo za integriteto

! ZAŠČITA ZA UČENCE IN ŠTUDENTE

Od leta 1977 dalje so učenci in študenti vključeni v nezgodno zavarovanje. Nesreče, ki so povezane z njihovo izobrazbo, vodijo k storitvam socialnega nezgodnega zavarovanja: npr. nesreče na poti v šolo, pri udeležbi pouka, pri ekskurzijah in smučarskih tečajih.

Nezgodni zavarovalnici je potrebno javiti nesrečo, da lahko uveljavljate storitve. Vodstvo šole je zakonsko obvezano do javljanja. Zavarovani učenci in študentje ne prispevajo nobenih prispevkov. Financiranje poteka iz splošnih zbranih sredstev in iz fonda družinskih razdelitev stroškov.

! PRIMER:

Učenec na smučarskem tečaju utрпи kompliciran zlom noge. Reševanje poteka s helikopterjem. Sledi 14 dnevno stacionarno zdravljenje v bolnišnici. Temu sledi 21 dnevno bivanje v rehabilitacijskem centru.

To pomeni skupne stroške v višini približno 16.600 EUR.

Zavarovanje za primer bolezni

Danes je približno 8,4 milijonov oseb, kar predstavlja 99,9% prebivalstva, zavarovano v okviru zdravstvenega zavarovanja.

STORITVE SOCIALNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA:

- **Preventiva:**
 - materinska knjižica
 - pregledi mladostnikov
 - preventivni pregledi
 - spodbujanje zdravja
- **Bolezen:**
 - zdravniška pomoč in zdravljenje zob
 - zdravljenje v bolnišnici
 - zdravila
 - medicinska domača nega bolnikov
 - psihoterapija
 - diagnostika kliničnih psihologov
 - medicinska rehabilitacija
 - ergoterapija
 - boleznina
 - povračilo stroškov (npr. zdravnik po izbiri)
 - doplačila stroškov (npr. zobna proteza)
- **Zdravilni pripomočki:** (npr. vložki za čevlje) in pomožna sredstva (npr. invalidski voziček)
- **Materinstvo**
 - zdravljenje v bolnišnici
 - porodniško nadomestilo (obratna pomoč)

PRIMERI STROŠKOV OPERACIJ

(brez stroškov nega, rehabilitacijskih stroškov, morebitne boleznine, ...)

OPERACIJA SLEPIČA	€ 880,-
OPERACIJA KOLKA	€ 6.130,-
OPERACIJA SRČNE ZAKLOPKE	€ 11.440,-

Mesečni prispevek v povprečni višini 81 EUR zagotavlja zavarovancu in njegovim sorodnikom obsežno zaščito: oskrbo pri zdravnikih z lastno ordinacijo, bolnišnično oskrbo, ...
Približno 25% zaščiteneh oseb so sorodniki, ki so brezplačno sozavarovani.

Dostop do uslug

Imetniki e-kartice so upravičeni do brezplačnega koriščenja medicinskih
uslug – za katere bi bilo pogosto treba poravnati visoke račune.

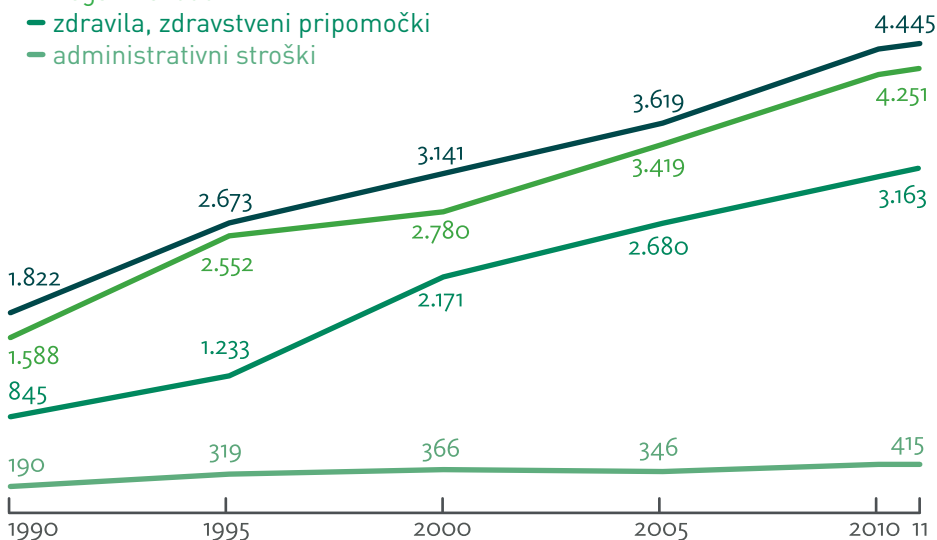
To načelo se imenuje princip stvarne dajatve.

- Nosilci zdravstvenega zavarovanja z zdravniki in ostalimi pogodbenimi partnerji (lekarnarji, fizioterapevti itd.) sklenejo pogodbe.
- Pogodbeni zdravniki so dolžni zdraviti bolnike z e-kartico. Svoje
usluge nato obračunajo direktno z zdravstveno zavarovalnico.
- Večina zavarovanih za usluge prispeva pavšalnih 10 EUR na leto,
uradniki in samozaposleni pa prevzamejo 20 % zdravnikovega ho-
norarja. Obstajajo pa različne možnosti oprostitve plačavanja tega
deleža.
- Princip stvarne dajatve zagotavlja enostaven in nebirokratski
dostop do medicinskih uslug.

NAJVEČJI IZDATKI SOCIALNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

(1990 – 2011 v mio EUR):

- zdravniška pomoč, zdravljenje zob
- nega v zavodu
- zdravila, zdravstveni pripomočki
- administrativni stroški

Socialno zavarovanje je na voljo tudi preko interneta! Na ta način lahko zavarovanci hitro in nebirokratsko vzpostavijo povezavo s svojo socialno zavarovalnico. »Elektronsko socialno zavarovanje« je v prihodnost usmerjena iniciativa vseh nosilcev socialnega zavarovanja za nebirokratske internetne usluge.

ESV - ELEKTRONSKO SOCIALNO ZAVAROVANJE

- informacije o zdravstvenem, nezgodnem in pokojninskem zavarovanju
- prenos datotek z obrazci in s prospekti
- izvleček iz zavarovalniških podatkov, poizvedba o statusu zavarovanja
- aktualne grafike o avstrijskem socialnem zavarovanju
- zdravstveni nasveti
- kviz o socialnem zavarovanju in zdravju
- možnosti podajanja povratnih informacij
- obvestila o računu (pokojninski račun)

ELEKTRONSKA PODPORA ZDRAVLJENJA. ENOSTAVNO IN VARNO.

Zdravila, ki jih je predpisal zdravnik, ali ki ste jih brez recepta kupili v lekarni, so elektronsko evidentirana. Tako se enostavneje lahko preveri zaželeno in nezaželeno medsebojno učinkovanje in se ga upošteva že takoj ob predpisu. Tudi lekarnar ob izdaji zdravila, ki je v prodaji brez recepta, vidi, če je združljivo z že predpisanimi zdravili.

- **Vse predpisane** in izdane učinkovine se ujemajo.
- **Osební pregled zdravil** prikazuje vsa zdravila, ki jih bolnik v danem trenutku jemlje.
- **Vse predpisane** in izdane učinkovine se ujemajo. Iz izpisa osebnega pregleda zdravljenja so na prvi pogled razvidna vsa aktualna zdravila.
- **Zdravnik** in farmacevt lahko še bolj zanesljivo prepoznata morebitne medsebojne učinke.
- **E-kartica** je ključ do varno shranjenih podatkov o zdravljenju. projekt, v katerega svoje izkušnje in strokovno znanje prispevajo vsi sodelujoči v zdravstvenem sistemu. Skupni projekt, pri katerem vsi sodelujoči v zdravstvenem sistemu prispevajo svoje izkušnje in strokovno znanje.

Več informacij na: **www.gesundheit.gv.at** in **www.chipkarte.at**